

Περὶ τῶν δύο πρώτων συνομολογοῦσιν ὅτι Ἡρόδοτος καὶ Πλούταρχος περὶ δὲ τῶν Αἰγινήτων δὲν ἀναρῶσι ῥητικῶς ποῦ παρατάχθησαν. Διόδωρος δὲ Σικελίωτης μᾶς διελθεῖ δημοῦς τὴν ἀπορίαν, καὶ συμπληροῦ τὰ παραλειφθέντα τοῦ Ἡροδότου [20]. Ἐπιτηροῦμεν

(20) Βιβλιοθ. ἱστορ. βιβλ. 11. §. 18. « Τέλος δὲ » τῶν περὶ τὸν Εὐρυβιδοῦν καὶ Θεμιστοκλέα διατα- » ξάντων τὰς δυνάμεις, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπέιχον » Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς τὸ τῶν Φοινίκων » ναυτικὸν ἀντιταχθῆσόμενοι (μεγάλῃ γὰρ οἱ Φοίνι- » κες ὑπεροχὴν εἶχον, διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὴν » ἐκ πραγμάτων ἐν ταῖς ναυτικαῖς ἔργασι ἐμπειρίαν.) » Αἰγινήται δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ δεξιὸν κέρασ ἀνε- » πλήρου» (οὔτοι γὰρ ἐδόκειν εἶναι ναυτικώτατοι » μετὰ τοῦ Ἀθηναίου, καὶ μάλιστα φιλοτιμηθεῖσθαι, » διὰ τὸ μόνους τῶν Ἑλλήνων μηδεμίαν ἔχειν κατα- » φυγὴν, εἴτε συμβαίη πταίσμα κατὰ τὴν ναυμαχίαν) » τὴν δὲ μέτην τάξιν ἐπέειχε τὸ λοιπὸν τῶν Ἑλλήνων » πλῆθος· οὔτοι μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον συντα- » χθέντες ἐξεπλευσαν καὶ τὸν Πόρον μετὰ τὸν Σαλαμί- » νος καὶ Ἡρακλείου κατείχον· ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ μὲν » ναύαρχῳ προσέταξεν ἐπιτελεῖν τοὺς πολεμίους, αὐτὸς » δὲ εἰς τὸν ἐναντίον τόπον τῆς Σαλαμίνας παρῆλθεν » ἐξ οὗ θεωρεῖν ἦν τὴν ναυμαχίαν γενομένην· οἱ δὲ » Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον κλέοντες δεξιέρου τὴν τάξιν » ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν· ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν » ἦλθον ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν τινὰς ἀπὸ τῆς τάξεω » ἀποσπᾶν, καὶ ποῦν ἐπόουον ὄρουσιν· ὁ δὲ Ναύαρχος » προηροῦμενος τῆς τάξεωσ καὶ πρῶτος συνάψας μά- » χην διεσθῆθη, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, τῆσ δὲ νεῶσ » βυθισθεῖσασ, ταραχὴ κατέχευε τὸ ναυτικὸν τῶν βαρ- » βάρων· πολλοὶ μὲν γὰρ ἦσαν οἱ προστάττοντες, αὐ- » τὰ δὲ ἕσαστος παρήγγελε διὰ καὶ τοῦ πλείου εἰς » τοῦμπροσθεν ἐπέσχεον, ἀνακωχέοντες δ' ἀνεχώρουν » εἰς τὴν εὐρυχωρίαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεωροῦντες τὴν » ταραχὴν τῶν βαρβάρων, ἐπέπλευσιν τοῖς πολεμίοις, » καὶ τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοισ ἐτυπουν, ὧ δὲ τοῦσ ταρ- » σεουσ παρέστυρον· τῆσ δ' εἰρεσιὰσ οὐχ ὑπηρετούσης, » πολλοὶ τῶν Περσῶν τριήρεις πλάγια γινόμεναι ταῖς » ἐμβολαῖσ πυκνῶσ κατετιτρώσκοντο. Διὸ καὶ πρῶ- » μνοι μὲν ἀνακρούσθαι κατέπαυσαν, εἰς τοῦπίτω δὲ » πλέυσται προτροπᾶσθιν ἔσειγον. §. 19. Τῶν δὲ » Φοινισσῶν καὶ Κυπρίων νεῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων » χειρουμένων, οἱ τῶν Κιλικίων καὶ Παμφυλίων, εἴτι δὲ » καὶ Λυκίων νῆεσ ἐχόμεναι τούτων οὔσαι, τὸ μὲν » πρῶτον εὐρώττωσ ἀντείχοντο· ὡσ δ' εἶδον τὰς κρα- » τίτας ναῦσ πρὸσ φυγὴν ὄρουσμένασ, καὶ αὐταὶ τὸν » κίνδυνον ἐξέλιπον· ἐπὶ δὲ τοῦ θατέρου κέρασος γε- » νομένησ καρτερὰσ ναυμαχίασ, μέχρι μὲν τινασ ἐσθῆ- » ροποσ ἦν ὁ κίνδυνος· ὡσ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸσ τὴν » γῆν καταδιώξαντεσ τοὺσ Φοινίκασ καὶ Κυπρίουσ, » ἐπέστρεψαν, ἐκβιασθέντεσ ὑπὸ τούτων, ἐτάσθησαν οἱ » βάρβαροι, καὶ πολλὰσ ναῦσ ἀπέβηλιν.» Ἐκ τούτων » ἐξάγεται ὅτι ὡσ ἐπενόησαν πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸ » ἀρμόδιον τῶν στενωδ καὶ ἐπέμενον αὐτόθι νὰ διαγωνι-

μόνον ἐπὶ τῶν ἀναπερομένων τοῦ Διοδώρου, ὅτι τὴν φύσιν τοῦ τόπου καὶ τὸ εἶδος τῆσ παρατάξεωσ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ἀθηναῖοι, τοὺσ κατείχον τὸ κέντρον καὶ οὕτωσ ἀποπερῶμεναι φαινομένην σύγχισιν τῶν διαφορῶν ἱστορήσαντων, ὅτι οἱ Αἰγινήται ἔλαβον τὴν ἡγεμονίαν ἐν κέρατων, διὰ τὴν ὁποῖαν ἔχαιρον ὑπόληψιν προ- λου παρὰ τοῖσ Ἑλλήσιν ὡσ ναυτικώτατοι· εἰσ δὲ δὲν ἀτέλεξαν οἱ Ἀθηναῖοι, φιλοτιμούμενοι νὰ ἔξωσι τὸ γενικὸν καλόν, καὶ ὀρθῶσ συλλογισθῶσ δ' ἐμφύλιουσ πόλεμοσ εἶναι τοσοῦτον κατώτεροσ μοφρονούνοσ ἐχθροῦ, ὅτον ὁ πόλεμσ διεκρέσει ἐπὶ εἰρήνῃ (Ἡρόδοτοσ εὐραν. §. 3). Πειρήνοι μὲν εἰσ τὸν Θεμιστοκλέα, ὅστισ ἀπ' ἀρχῆσ τῶν ἐπιπέουσ ἑπεισ συμπολίτασ του (δοῦσ αὐτόσ τὸ παρατάξεωσ πρᾶξωρήτασ τὴν κατ' ὄνομα ἀρχηγίαν, πρᾶξω τικῶσ δὲ δισικῶν αὐτόσ) νὰ δειξῶσιν ἑαυτοῦσ ἀνδρασ κατὰ τὸν ἀγῶνα, καὶ διὰ τῆσ διαγωγῆσ νὰ προσελκύστωσι τὴν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων, ὡσ ἐγένετο κατόπιν (Πλούταρχ. Θεμιστ. §. 7). Ἡ τοῦ ἀρχηγοῦ ἦτο σεβαστή, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατεπίστανται ταύτην, ἀπὸ μετριοφροσύνησ ἐπιμαρτυροῦσ ἀφῆκαν ὡσ προεῖπομεν, εἰσ τοὺσ Λακεδαιμονίουσ τῶν συμμάχων τὴν διοίκησιν τοῦ ἀριστεροῦ καὶ εἰσ τοὺσ Αἰγινήτασ παρεχώρησαν τὸ δεξιὸν κέρασ τὴν πάλαιάν περὶ αὐτῶν φῆμην ἐδικαίωσασ πρῶσ καὶ παραδόλωσ ἰγωνισθέντεσ κατὰ τὴν μὲν ναυμαχίαν καθ' ἦν, ὡσ λέγει ὁ Ἡρόδοτοσ §. 93.), καὶ ὁ Στραβῶν (Γεωγ. μέρος Β. §. 9.) διεκρίθησαν καὶ ἔλαβον τὸ ἀριστερὸν κέρασ. Οἱ δὲ Πέρσαι θεωροῦντεσ τοὺσ Ἑλλήνοσ τρομεροῦσ ἐντόσ τοῦ κόλπου τῆσ Σαλαμίνασ, μίταντεσ αὐτοῦσ ὡσ ἐσ θορήσω περιπεσόντασ κίνδυνον, ἐπισπεύδον τὴν συμπλοκήν, ἔχοντεσ ἐκβιασιν τῆσ ἐισόδου τὸν ἀνεμον βοθηθικῶσ οὐμον, ὅστισ ἐκ τοῦ πελάγουσ προδράσ πῆσωσ γιστα πρόσφοροσ ἦτον εἰσ τὰ ὑψηλῶσ αὐτῶν δια νὰ ἐπιτεθῶσι καὶ δὴ σχηματίσαντεσ ἐπιμαρτυροῦσ ῥαλληλόγραμμον μεγάλην ῥώμη καὶ πατάγην ἐπὶ πρὸσ τοὺσ Ἑλλήνασ. Ἡ παρατάξισ τῶν αὐτῶν κείων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, φυικῆ, ὁδοῖ τὸ στήθεσ οἰοῦ δὲν τοῖσ ἐτυγχῶρει θεβνιότατα νὰ πλατύνωσ πτέρυγασ τῶν θησ, ἐν δλίγῳ μετώπῳ προχωροῦσ ἐσώρμων, τάξαντεσ εἰσ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦσ πρὸσ τοὺσ Λακεδαιμονίουσ, εἰσ δὲ τὸ ἀριστερὸν κέρασ τοῦσ Φοινίκασ κατὰ τῶν Αἰγινήτων. Ἄλλ' οἱ Πέρσαι, ἐπιβιάοντεσ τὰ βαρύτερα πλοῖα εὐλατῶσθαι, οὕτω καὶ πρῶτοι εἰσ τὴν διεσπῶσ ἐπιφανεστάτησ ταύτησ ναυμαχίασ συνετέλεσσαν ἀπὸ τῶν μέγαν Θεμιστοκλέα. Διὸ καὶ οἱ Ἑλλήνοσ (ὁ Θεμιστοκλήσ) τῆσ σωτηρίασ αἰτιώτατοσ ἐστὶν ὁ Ἑλλάδι, καὶ μάλιστα τοὺσ Ἀθηναῖουσ· ὡσ γεῖν εἰσ δόξαν, ὡσ ἀνδρεία μὲν τῶν πολεμίων ἐπὶ τῶν συμμάχων περιεργασθῶσ, ἡγεμονίαν δὲ τῶν συμμάχων περιεργασθῶσ Πλούταρχ. ἐν βίῳ Θεμιστ. Κεφ. Ζ'.